

TÜRKİYE’DE PSİKOLOGLARIN ÇALIŞMA ALANLARI

1. **Denetimli Serbestlik Hizmetleri Müdürlükleri:** Psikologlar, denetimli serbestlik uzmanı unvanı ile eğitim ve iyileştirme bürosu ve değerlendirme planlama bürolarında görev alırlar. Sigara, Alkol ve Madde bağımlılığı tedavi programı (SAMBA) grup çalışmalarına katılırlar.
2. **Ceza İnfaz Kurumları:** Psikologlar, öncelikle hükümlü-tutuklu davranışlarını anlamaya, bu davranışları açıklamaya ve davranışların nedenlerini saptamaya çalışırlar.
3. **Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri:** Psikologlar, suç mağdurlarının adli süreç hakkında bilgilendirilmesi, mağdurlara gerekli yönlendirme ve rehberlik hizmetlerinin sunulması gibi görevler üstlenirler. Tüm adli süreci kapsayacak şekilde, suç mağdurlarına yönelik psikososyal destek hizmeti verirler.
4. **Personel Eğitim Merkezleri:** Psikologlar ihtiyaç duyulan durumlarda, uzman oldukları alanlar hakkında, bakanlık tarafından ders vermekle görevlendirilebilirler.
5. **Kadın Konukevleri:** Psikologlar, konukevine kabulü yapılan kadınlar ve beraberindeki çocuklarla görüşme yaparak bu bireyleri konukevinin amacı ve işleyişi konusunda bilgilendirmekte, konukevine uyum sağlamalarında yardımcı olmakta ve kabul edilen kadınlara iş bulma, öğrenime devam etme gibi hususlarda rehberlik etmektedirler. Bu sayede kadınların konukevinden ayrıldıktan sonraki hayatlarını planlamalarına yardımcı olmuş olurlar.
6. **Çocuk Destek Merkezleri:** Psikologlar, çocuğun merkezde kalış süresi içerisinde psikolojik durumunu, yeteneklerini, mesleki yönelim ve ilgi alanlarını çeşitli test, yöntem ve tekniklerle belirlemek veya bunların belirlenmesini sağlamakta görev alırlar.
7. **Huzurevleri ile Yaşlı Bakım Merkezleri:** Psikologlar, merkeze kabul edilecek yaşlıların gerektiğinde psikolojik incelemelerini yapmak, uyum süreçlerinin takibini yapmak, sorunlarını tespit etmek, raporlamak, sorunları, yaşlı ve yakın çevresi ile mesleki ilişki kurarak çözümlemek için çalışmaktadırlar.
8. **Emniyet Genel Müdürlüğü:** Psikologlar, Çocuk Şube’de çocukla ilk görüşmeyi yapar, çocukları suça iten etkenleri araştırır, çeşitli önleyici ve rehabilite edici programlar geliştirir, suça itilen ve mağdur çocuğa rehberlik hizmetinde bulunur. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Büro Amirliklerinde ise psikolog olarak bireysel görüşmeler yapar, aday öğrenci alımlarına katkıda bulunurlar. Bununla birlikte polis okullarında psikologlar, aktif eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinde bulunurlar ve POMEM’de ilgili derslere girerler.
9. **Rehberlik ve Araştırma Merkezleri:** Bu kurumu düzenleyen eski yönetmelikte psikolog kadrosu varken yeni yönetmelikte kaldırılarak, konuyla ilgili yayınlanan yönergede klinik psikolog kadrosuna yer verilmiştir ve görev tanımı yapılmamıştır. Psikologlar RAM’lerde ölçme ve değerlendirme görevi üstlenmektedirler.
10. **Rehberlik ve Danışma Merkezi (Millî Savunma Bakanlığı):** Psikologlar, bireyi tanıma ve psikolojik değerlendirme tekniklerini kullanmak suretiyle, bireysel olarak ya da grup hâlinde, psikolojik destek hizmeti verir. Danışanın, sorunlarına ilişkin çözüm yolları hakkında farkındalık kazanması ve mesleki/sosyal hayata uyumunun sağlanması noktasında; ilgili birim ve/veya yetkili kişilerle koordineli olarak çalışırlar.

- 11. Toplum Sağlığı Merkezleri ve Bağlı Birimler:** Psikologlar, hizmet götürülecek bölge ve toplumun tanınmasında, bölgenin sağlık ölçütlerinin değerlendirilmesinde ve buna göre sorunların ve önceliklerin saptanmasında, bakanlığın öngördüğü plan ve projelerin uygulanmasında, riskli ve duyarlı gruplara psikolojik destek sağlanmasında görev alırlar.
- 12. Hastaneler:** Psikologlar, ilgili uzman tabibin teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olarak hastalara, eğitimini aldığı terapi ve psikolojik destek hizmetlerini verir, psikometrik değerlendirmeler yapar, toplum ruh sağlığını korumaya yönelik çalışmalara katılırlar. Hastanelerde; Psikiyatri, Nöroloji, Onkoloji, Geriatri, Palyatif Bakım servislerinde görev alırlar.
- 13. Bağımlılık Danışma, Arındırma ve Rehabilitasyon Merkezleri:** Psikologlar; maddeden uzak kalma ve tekrar kullanmayı önlemek için bireyi bilgilendirmek, bireye motivasyon ve yaşam becerileri kazandırmak, çeşitli psikolojik test ve ölçekleri uygulayarak hastaların sorunlarını belirlemek ve onlara başa çıkma yöntemlerini öğretmekte görev alırlar.
- 14. Sağlıklı Hayat Merkezleri:** Psikologlar proje kapsamında çalışmaktadır. Bireysel görüşme, aile görüşmeleri, psikolojik değerlendirme yapmaktadırlar.
- 15. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü (Gençlik ve Spor Bakanlığı):** Psikoloji lisans mezunu olup, spor psikolojisine dair eğitim aldığını (yüksek lisans, kurs, vb.) belgelendiren kişiler, merkez teşkilatında “Sporcu Sağlığı, Performansı ve Hizmet Kalite Standartları Daire Başkanlığı” bünyesinde; taşra teşkilatı içerisinde ise il müdürlüklerinin ölçüm birimlerinde, TOHM, SEM ve bakanlığa bağlı spor federasyonlarında “spor psikoloğu” kadrosunda çalışabilmektedirler. Bu kadroda çalışan psikologların temel görevi, sporcuları, müsabakalardaki performans ve başarı düzeylerinin artması için psikolojik yönden hazırlamaktır.
- 16. Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü:** Psikologlar uzman eleman olarak görev alırlar. Psikologların bu kurumlardaki başlıca görevleri gençlerin ilgi, istek ve yetenekleri ile ilin özelliklerini göz önünde bulundurarak danışma kurulunun da görüşünü almak suretiyle faaliyet programı taslağını hazırlamak ve merkez müdürüne sunmak; faaliyet programı çerçevesinde yapılan çalışmalar sırasında gençlere yardımcı olmak ve onları yakından izleyerek rehberlik yapmaktır.
- 17. Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü (Gençlik ve Spor Bakanlığı):** Bakanlığa bağlı yurt müdürlükleri bünyesinde yer alan “Sosyal ve Psikolojik Danışmanlık Servisi” bünyesinde “Meslek Elemanı” olarak çalışmaktadır. Çalıştığı yurt müdürlüğünde/sorumlu olduğu yurt müdürlüklerinde barınan öğrencilerin psikolojik sağlığına yönelik çalışmalar yapması yurt müdürlüklerinde çalışan psikologların ana görevi olup bu doğrultuda bireysel görüşme, grup çalışması yapar; öğrencilerin geneline hitap edecek şekilde proje tabanlı çalışmalar yürütür ve ihtiyaç görülen konulara yönelik seminer ve hizmet içi eğitim verir.
- 18. TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı):** Kurumdaki psikologlar personele yönelik bireysel psikolojik danışmanlık yapmaktan, psikoteknik testlerin uygulamasından, test sonuçlarının fiziksel ve dijital ortamda saklanması ve istatistik oluşturulmasından sorumludur.
- 19. Yükseköğretim Kurumları, Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi:** Bu kurumda çalışan psikologların görevleri üniversiteye yeni başlayan öğrencilere, üniversite, kurallar ve yakın çevre hakkında tanıtıcı ve aydınlatıcı bilgiler vermek; öğrencinin çevreye ve üniversiteye uyum göstermesini sağlamak; öğrencilerin sorunlarını saptamak

ve çözümünü için ilgili kurumlarla işbirliği yapmak; bulundukları bölümü değiştirmek isteyen öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini tanımasına ve uygun seçimler yapmasına yardımcı olmaktır.

20. **Gözlem İhtisas Dairesi (Adli Tıp Kurumu Başkanlığı):** Psikologlar, gözlem altında bulunan kişilere, gerekli psikolojik testleri uygulayarak.
21. **Radyo ve Televizyon Üst Kurulu:** Psikologlar, görevlendirildikleri birimin kısa, orta ve uzun vadeli faaliyetlerine katkıda bulunmak, uzmanlarca yapılacak araştırma, inceleme ve diğer çalışmalar için gerekli dokümanları derlemek ve ön hazırlık çalışmaları ile tek başına araştırma ve inceleme çalışmaları yapmak gibi görevler üstlenirler.
22. **Belediyeler:** Psikologlar belediyelere bağlı kadın ve/veya çocuk kapasiteli konukevlerinde, kadın danışma merkezlerinde, erkek konukevlerinde, engelsiz yaşam merkezlerinde ve psikolojik danışmanlık merkezlerinde çalışmaktadırlar.
23. **Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri (Sağlık Bakanlığı):** Psikologlar toplum ruh sağlığı merkezlerinde; merkezin amacı ve işleyişi hakkında bilgi vermek, hastalara bireysel danışmanlık hizmeti sunmak, grup terapisi yapmak, psikososyal beceri eğitimi vermek, istatistiksel bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi gibi görevler üstlenirler.
24. **Tütün Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Birimi (Sağlık Bakanlığı):** Psikolog, tabibin gözetim ve denetimi altında mesleki yöntem ve teknikleri uygulayarak hastaların psikolojik sorunlarının çözülmesine yardım eder, birimlerde hastaların tabiple iletişim ve iş birliği kurmasında yardımcı olur, hastadan alınan bilgiler ve hastanın birim bünyesinde iken gözlemlenen yaşayış ve davranışlarını izler, bulguları ilgili tabibe bildirir.
25. **İl Sağlık Müdürlükleri (Sağlık Bakanlığı):** İl sağlık müdürlüklerinde psikologlar, çeşitli halk eğitimleri, kurum eğitimleri, sürücü davranışı geliştirme eğitimleri ve proje çalışmaları üzerine faaliyet gösterirler.
26. **Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (Sağlık Bakanlığı):** Merkezde psikologlar; hastaların sorunlarına yardım edecek çeşitli test ve ölçekleri uygulayarak hastaların sorunlarının belirlenmesine katkı sağlarlar.
27. **Çocuk Destek Merkezleri (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı):** Çocuk ve destek merkezlerinde psikologlar, sokakta yaşayan ve/veya çalıştırılan çocukların, sokakta karşılaşılabilecekleri her türlü tehlikeden korunması amacıyla gerekli sosyal hizmet programları hazırlamakta ve uygulamaktadır.
28. **Çocuk Evleri (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı):** Çocuk yuvalarında psikologlar; kuruluştaki kalış süresi içerisinde çocuğun psikolojik durumunu, zekasını, yeteneği ile mesleki yönelimi ve ilgi alanlarını çeşitli test, yöntem ve tekniklerle belirlemektedir. Çocuğun yetiştirilmesi, meslek sahibi edilmesi ve sağlıklı bir kişilik kazanması için mesleği ile ilgili uygulamaları yerine getirmektedir.
29. **Sevgi Evleri (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı):** Kurumda psikoloğun görev ve yetkileri: Sevgi evlerinde bulunan çocukların topluma yararlı bireyler olarak yetişmelerinin sağlanması amacıyla hem psikolojik hem de sosyal gelişimlerini sürekli olarak izlemek, koordinasyon merkezinin kararları doğrultusunda sorunların çözümüne yardımcı olması ilgili meslek elemanlarıyla iş birliği halinde çalışmaktadır. Psikologlar, çocukların aileleriyle sağlıklı iletişim kurmalarına rehberlik etmektedirler. Çocukların koruma altına alınma gerekçelerinin ortadan kalktığına ve çocuk açısından risk teşkil eden durumların sonlandığına kanaat getirilmesi durumunda, psikologlar, çocuğun aile yanına tekrar dönüşünün takibini yapar ve psikolojik destek sağlar.

- 30. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı):** Psikologlar, merkeze başvuran, psikolojik desteğe ihtiyaç duyan şiddet mağdurunun ve beraberindeki çocukların değerlendirmelerini yapmak, gerekli desteği sağlayarak rapor düzenlemek, psikolojik ölçüm ve analiz teknikleri ile gözlem metotları kullanarak kadın ve beraberindeki çocukların psikolojik durumlarına yönelik ilgili kurum ve kuruluşlardan destek almasını sağlamak ve yönlendirme yapmak, psikiyatrik desteğe ihtiyaç duyan şiddet mağdurunu ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirmek ve tedavi sürecini takip etmek gibi görevler üstlenirler.
- 31. Sosyal Hizmet Merkezleri (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı):** Merkezde psikologlar; birey ve ailelere yönelik psikososyal alanda koruyucu, önleyici hizmetleri ve danışmanlık hizmetlerini gerçekleştirirler. Alan taraması ve başvurularla ilgili yapılacak mesleki değerlendirme doğrultusunda danışmanlık ve rehberlik hizmeti verirler. Psikolojik sorunları olan bireyler için, ihtiyaç duyulması halinde sağlık kuruluşlarının psikiyatri bölümleriyle iş birliği yaparak ortak programlar düzenleme ve yürütme gibi faaliyetlerde bulunurlar.
- 32. Üniversiteler:** Psikologlar üniversitelerde sağlık, psikolojik danışma ve rehberlik, sosyal hizmet, kültürel hizmet, spor hizmetleri alanlarında çeşitli görevler üstlenirler. Üniversite hastanelerinde çalışırlar.
- 33. Aile ve Çocuk Mahkemeleri:** Aile mahkemelerinde çalışan psikologlar, eşlerin ve çocukların sorunlarını belirleme, sorunların barışçıl yollarla çözümünü sağlama, uyuşmazlıkların araştırılması ve raporlanması vb. çalışmalar yaparlar. Çocuk mahkemelerinde ise görevlendirildiği çocuk hakkında inceleme yapmak ve raporlamak, suça sürüklenen çocuğun ifadesinin alınması veya sorgusu sırasında yanında bulunmak, mahkemeler ve çocuk hakimleri tarafından verilen görevleri yerine getirmek gibi görevler üstlenirler.
- 34. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı:** Bakanlıkta görevli olan psikologlar yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlar dışında aile ve boşanma süreci danışmanlığı, suça sürüklenen çocuklar için danışmanlık tedbiri vb. görevler üstlenip, Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde ve Cinsel İstismar Mağduru ve Suça Sürüklenmiş Çocuk Merkezlerinde görev almaktadırlar.
- 35. Valilik ve Kaymakamlık:** Proje birimlerinde, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarında psikologlar çalışabilmektedir.
- 36. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü:** Psikologlar, il göç idarelerinde bulunan geri gönderme merkezlerinde barınanların merkeze giriş yaptığı andan itibaren takibini sağlamakta, merkezde bulundukları süreci daha sağlıklı bir şekilde geçirmelerine yardımcı olmaktadır.

TÜRKİYE’DE PSİKOLOGLARIN ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞMA ALANLARI

1. **Psikoteknik Değerlendirme Merkezleri:** Psikoteknik değerlendirme merkezlerinde, merkezde bulunan test cihazının kullanımı konusunda eğitim almış ve bu cihazı kullanım belgesi olan en az bir psikolog çalışır. Psikolog, testin uygulanmasından ve sağlık bakanlığına raporlanmasından bizzat sorumludur.
2. **Özel Hastaneler:** Psikologlar, ilgili uzman tabibin teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olarak hastalara, eğitimini aldığı terapi ve psikolojik destek hizmetlerini verir, psikometrik değerlendirmeler yapar.
3. **Aile Danışmanlığı Merkezleri:** Psikologlar, katılımcılara aile danışmanlığının tekniklerini, bilimsel bir çerçevede aktararak, birey ve ailenin yaşamını iyileştirmeyi sağlayacak uygulama/müdahale için temel aile danışmanlığı kuramlarına ve müdahale süreçlerine ilişkin beceri kazanmalarını sağlamaktadırlar.
4. **İş Sağlığı ve Güvenliği Firmaları:** Psikologlar, “İş Sağlığı Güvenliği”(İSG) alanında psikolojik sağlık açısından, iş kazaları, psikolojik risk değerlendirmeleri, psikolojik ilkyardım, işyerindeki stres kaynakları, meslek hastalıkları konusunda incelemeler yapar ve eğitimler geliştirir.
5. **Endüstri Kuruluşları ve Örgütler:** Psikologlar insan kaynakları, işe alım, ölçme değerlendirme gibi alanlarda çalışır. İş yerinde çıkan sorunların tespiti ve sorunların giderilmesi, motivasyon ve verimliliğin artırılması, eğitim planlama, örgüt kültürünün geliştirilmesi konularında çalışır.
6. **Halkla İlişkiler Birimleri:** Psikologlar; çalışılan şirketin hedef kitlesinin tutumlarının, algılarının, eylemlerinin, davranışlarının ne yönde olacağı konusunda öngörü sağlamaya çalışarak yönetimin, en uygun stratejileri ve politikaları tasarlamasını sağlar.
7. **Sivil Toplum Kuruluşları:** STK'larda çalışan psikologlar, kurumlarının çalıştığı odak gruplar için psikolojik destek verme, proje yazma, geliştirme, yönetme, raporlama, saha araştırmaları yapma, eğitim geliştirme, travma ve afet çalışmaları gibi alanlarda çalışır.
8. **Pazarlama Departmanları:** Psikologlar, tüketici davranışları üstüne çalışarak, müşterilerin isteklerini, motivasyonlarını, satın almayı etkileyen karar süreçlerini anlayarak ürünlerin etkili bir biçimde pazarlanmasını sağlar.
9. **Reklam Ajansları:** Psikologlar, tüketici tutum ve davranışlarını inceleyerek hedef kitlenin satın alma eğilimlerini belirler ve tüketici algısına en etkili şekilde hitap edecek reklamcılık stratejilerini geliştirme üzerine çalışır.
10. **Kullanıcı Deneyimi Tasarımcısı:** Deneysel araştırma yöntemlerini kullanarak kullanıcı testleri yapar; insanların bir ürünü/hizmeti kullandığı her noktadaki davranışsal ve duygusal motivasyonlarını analiz ederek üreticiye uygun ürün/hizmet geliştirilmesini sağlar.
11. **Araştırma Merkezleri ve Laboratuvarlar:** Psikologlar araştırma merkezleri ve laboratuvarlarında insan ve hayvan davranışlarını incelemek amacıyla, araştırma ve deney tasarlar, bu araştırmalarda ortaya çıkan verileri analiz eder ve raporlar.
12. **Spor Kulüpleri:** Sporcuların performans gelişimi, hedef belirlemesi, dikkat düzeylerinin artırılması, stres yönetimi, bireysel/takım performansının artması için çalışmalar yapar. Antrenörlerin takım uyumunu ve takımla iletişimlerini geliştirmelerine yardımcı olur.
13. **Araştırma Şirketleri:** Psikologlar bu alanda amaca yönelik anket ve saha çalışmaları gerçekleştirir. Çalışmalar sonucunda elde edilen verileri derleyerek istatistiksel raporlamalar yapar ve toplumsal hareketleri anlamlandırmayı ve öngörmeyi hedefler.

- 14. Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı):** Psikologlar, kurucu müdür, grup sorumlusu, alan öğretmeni olarak görev alabilirler. Çocukların psikolojik açıdan sağlıklı gelişimleri için gerekli önlemleri alırlar, gerekli testlerin yapılması ve kayıtlarının tutulmasından sorumludurlar, aile eğitimlerinin planlanması ve uygulanmasından sorumludurlar.
- 15. Okul Öncesi Eğitim Kurumları (Milli Eğitim Bakanlığı):** Psikologlar, çocukların psikolojik açıdan sağlıklı gelişimleri için gerekli önlemleri alırlar, gerekli testlerin yapılması ve kayıtlarının tutulmasından sorumludurlar, aile eğitimlerinin planlanması ve uygulanmasından sorumludurlar.
- 16. Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri:** Psikologlar, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim performansları ve yetersizlik türünü dikkate alarak gerekli materyali hazırlar ve/veya bu materyalleri temin eder. Merkezin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri programını, merkezde uygulanan destek eğitim programına göre hazırlar, uygular ve bu programın uygulanmasında özel eğitim ve rehabilitasyon personeline rehberlik ederler.